

Študijski program izpopolnjevanja iz bibliotekarstva

> Primož Južnič

V študijskem letu 2011/12 smo začeli z izvajanjem prenovljenega študijskega programa izpopolnjevanja iz bibliotekarstva, ki ga poznamo pod akronimom ŠPIK. Program za izpopolnjevanje ni nov program, je pa prenovljen po načelih bolonjske reforme. Nadomešča stari študijski program izpopolnjevanja iz bibliotekarstva za knjižničarje, ki smo ga na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete izvajali v letih–2008. Novi program se sicer naslanja na prejšnjega, vendar se tudi zelo razlikuje od njega. Je posodobljen, oblikovan tako, da daje širši pogled na knjižničarsko stroko in dejavnost. Naš cilj je slušatelje seznanimi z bibliotekarstvom in informacijsko znanostjo kot osnovo knjižničarskega dela. Cilj programa je torej izobraževanje tistih, ki nimajo formalne bibliotekarske izobrazbe, bi pa želeli delati v šolskih knjižnicah.

Verjetno bi bilo nepotrebno pisati za revijo Šolska knjižnica o pomenu in vlogi šolske knjižnice v sodobni družbi. K intelektualnemu razvoju učencev in dijakov ne prispeva le s knjižno vzgojo, temveč ima pomembno vlogo v informacijskem opismenjevanju, in to ne le v prostorih knjižnice, temveč tudi s sodelovanjem šolskega knjižničarja pri različnih predmetih, kjer se učenci in dijaki učijo samostojnega učenja in dela. Vpliv kakovostnega dela šolskega knjižničarja na učni uspeh ter poznejši uspešen študij je prav tako raziskan in dokazan ter prikazan tudi na straneh te revije.

Kakovostno delo šolskega knjižničarja je odvisno od njegovega znanja, prizadevnosti, odnosa do svojega dela in stroke, skratka od profesionalnosti. V šolskih knjižnicah ne želimo oseb, ki bodo svoje delo opravljale rutinsko, kot nekakšne "dodatne" naloge, temveč želimo strokovno usposobljeno osebje, ki se zaveda svojega poslanstva, odgovornosti in nalog. Tudi zakonodajalec je razumel nujnost strokovno usposobljenega šolskega knjižničarja in je zato zapisal, po vzoru večine sodobnih razvitih držav, jasno zahtevo po formalni knjižničarski izobrazbi. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) v svojem 94. členu piše: »Učitelj, knjižničar in svetovalni delavec morajo imeti visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in pedagoško izobrazbo.« Odredbe za posamezne tipe šolstva (razen visokega) to natančneje določijo. »Knjižničar je lahko, kdor je končal univerzitetni študijski program iz bibliotekarstva. Knjižničar je lahko tudi, kdor izpolnjuje pogoje za učitelja splošnoizobraževalnih ali strokovno-teoretičnih predmetov ali svetovalnega delavca in je opravil študijski program za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva.«

Zavedamo se, da obstaja zanimanje za delo v šolskih knjižnicah, ki ga učitelji opravljajo kot dodatno delovno obveznost takrat, ko s svojim osnovnim predmetom ne dosega več minimalne predvidene delovne obveznosti. Tu gre včasih tudi za manjše šole, ki nimajo pogojev oz. financiranja za polno zaposlenega šolskega knjižničarja. Študijski program ŠPIK je prilagojen dejstvu, da so slušatelji po osnovni univerzitetni izobrazbi učitelji in da jim bo primanjkovalo ravno strokovnega znanja s področja bibliotekarstva. Vendarle mora biti naš cilj, da imajo tudi šole, kjer šolski knjižničar ni 100-% knjižničar, usposobljenega strokovnjaka, ki se zaveda svojega knjižničarskega poslanstva in ga tudi strokovno in odgovorno uresničuje.

Ali lahko to dosežemo v enem letu, kolikor traja ŠPIK? Program smo sestavili tako, da bi ta cilj dosegali. Seveda je veliko odvisno od slušateljev. Ker smo letošnji program začeli izvajati z določeno zamudo, ta še poteka (do konca septembra) in lahko podam samo nekaj splošnih vtisov: vsi študenti in študentke, ki so se udeleževali predavanj in ki so do zdaj prišli na izpite, so se izkazali kot dobro pripravljeni in odgovorni, kljub temu da je vsak študij ob delu vedno težak in zahteva dodatne napore, ko je treba usklajevati službene, družinske in študijske obveznosti. Takšnih slušateljev si želim tudi v prihodnosti in sem prepričan, da bodo dela in naloge šolskih knjižničarjev opravljali enako odgovorno, kot so pristopili k študiju.

Zdaj pa še nekaj konkretnih informacij o vpisu in nadaljnjem poteku tega programa. Načrtujemo, da bo razpis za vpis v program vsako leto v jesenskem času. Letošnji rok za pisne prijave z dokazili je 10. oktober 2012. Osnovne informacije kandidati dobijo na spletni strani: <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/CPI/ProgramiZalzpopolnjevanje/razpis%20SPIK%202013.pdf>. Dodatne informacije pa so na voljo na Centru za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete. Razpis je objavljen tudi v Šolskih razgledih in poslan po šolah, kar bo praksa tudi v prihodnje. Vsako leto lahko, žal, vpišemo le 30 slušateljev, tako da moramo narediti izbor, če se prijavi več kandidatov.

Celotna šolnina znaša 703,64 EUR. Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pa bo sofinanciralo program za udeležence, ki so zaposleni v zavodih na področju vzgoje in izobraževanja, vpisanih v razvid izvajalcev javnoveljavnih programov, in so na izobraževanje napoteni s strani delodajalca, z odložnim pogojem, da bo sprejet in javno objavljen Proračun RS za leto 2013, v katerem bodo zagotovljena sredstva za sofinanciranje tega programa. V primeru sofinanciranja bo za te udeležence šolnina znašala 351,82 EUR. Če odložni pogoj ne bo izpolnjen in MIZKŠ programa ne bo sofinanciralo, bodo morali celotno šolnino kriti udeleženci sami ali njihovi delodajalci. Upamo, da se to ne bo zgodilo.

Za konec še nekaj temeljnih informacij o samem študiju.

Preglednica 1: Predmetnik

	KT	P	S	V	KU
Osnovni predmeti	29	90	50	24	164
Avtomatizacija knjižnic	3	8	0	8	16
Informacijski viri in storitve	5	12	8	0	20
Izgradnja knjižničnih zbirk	6	20	12	0	32
Obdelava knjižničnega gradiva	6	14	10	16	40
Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic	6	20	20	0	40
Književnost za bibliotekarje in založnike	3	16	0	0	16
Specialni predmeti	14	36	28	0	64
Izobraževanje uporabnikov v šolski knjižnici	8	20	12	0	32
Uporabniki informacijskih virov in storitev	3	8	8	0	16
Upravljanje knjižnic	3	8	8	0	16
Skupaj	43	126	78	24	228

KT = kreditne točke, P = predavanja; S = seminarji; V = vaje; KU = kontaktne ure

Predvsem moram poudariti, da gre za akreditirani študijski program in so zato zahteve do slušateljev podobne, kot jih imajo študenti ob delu. Predavanja, seminarji in vaje, torej kontaktne ure, potekajo ob petkih in sobotah. Študijske obveznosti, seminarji in izpiti se opravljajo v za to določenih rokih. Seveda se zavedamo, da Program za usposabljanje ni zamenjava za redne študijske programe, po drugi strani pa želimo in se bomo trudili, da bodo veljali enaki standardi in zahteve, saj le tako lahko zagotovimo, da so znanja, ki jih imajo tisti, ki so končali ta program, enakovredna. Po eni strani to zahtevata stroka in dejavnost, po drugi strani pa tudi zakonske odredbe o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati tisti, ki bi radi delali kot šolski knjižničarji.

Naj prispevek sklenem še z načrti za prihodnost. Ni namen tega besedila, da bi pisal in utemeljeval pomen formalnega izobraževanja za vstop v stroko in profesijo. Tega v Sloveniji za knjižničarstvo nimamo oziroma je nedorečen. Sicer 39. člen Zakona o knjižničarstvu pravi: »Strokovni delavci knjižnic, ki izvajajo javno službo, morajo imeti predpisano vrsto in stopnjo izobrazbe ter opravljen bibliotekarski izpit. /... / Področno pristojni minister predpiše podrobnejše določbe o vrsti in stopnji izobrazbe.« Toda to je storjeno le za šolsko knjižničarstvo. Enoten vstop v stroko in profesijo bi bil po našem mnenju pozitiven. Želimo si, da se rešitve, ki veljajo za šolske knjižnice, uveljavijo tudi za druge tipe knjižnic, saj so dosedanje izkušnje v Sloveniji pokazale, da je urejen formalni vstop v stroko in profesijo pomenil tudi njen višji status.

Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja. Predstavitev projekta Zavoda RS za šolstvo

> Romana Fekonja

Že kar nekaj let učitelji in knjižničarji, pa tudi nekateri starši tarnamo, da otroci premalo berejo, da se premalo zanimajo za branje v prostem času. Seveda to ne velja za vse otroke,